

JAAN ELKEN

Kaido Ole Kunstihoones – suurelt mõeldud ja maitsekalt timmitud

KUNST 11. JAANUAR 2017

Kas tänapäeva ülepolitiseeritud maailmas on ilma kindla autoripositsioonita võimalik üldse midagi olulist öelda, küsib maalikunstnik Kaido Ole isikunäitust vaadanud maalikunstnik Jaan Elken.

KAIDO OLE NÄITUS „NOGANK HOPARNIIS“

- Kuraator Anneli Porri.
- Tallinna Kunstihoones 16.detsembrist 2016 kuni 5. veebruarini 2017.

Kaido Ole keerulise, aga mitte midagi tähendava pealkirjaga maalinäitus „Nogank Hoparniis“ Tallinna Kunstihoones on aasta kunstisündmus, kus iga viimnegi detail ja kujunduselement on hoolika valiku tulemus. Kogu Kunstihoonet täitvaid isikunäitusi uue direktsiooni all eriti ei mäletagi, kui mitte möödunud kevade **Tiit Pääsukese – Kris Lemsalu** duetti, mis ka laia ringi lemmikuks tõusis, teatud mööndustega selleks pidada – võrdlused aga on seoste loomiseks vajalikud.

▶ 10 00:02

02:42 ▶ HD 📶 🔊

JUST SUURDE SAALI OLI RAJATUD Pääsukese/Lemsalu näituse kesse – katuseta maalikatedraal, Pääsukese teosed ikonostaasina seintel – ja teadmine, et näitusepaiga ruumimälu on väikese, peaaegu sajabrotsendiliselt kattuva publikuga kunstielus reaalsus, võis lükata Olet kui ülimalt mõistuslikult käituvat professionaali absoluutselt teistsuguse, pigem „tühja“ saali lahenduse poole. Pikseldatud mustvalge foto altaris on võimendatud hallikas-sinise, kujutist altarisse lükkava raamitud taustseinaga. Töö pealkiri „Eesti algus“, karge koloriit ja lähenev Eesti Vabariigi 100.

sünnipäev – mis iganes oli põhjuseks, aga president **Kersti Kaljulaid** sobis avamisele, aksessuaarina mõistagi.

Kujunduslikult ja sisuliselt oleks nii „Eesti algusel“ kui vastasseinas eksponeeritud „Eesti lõpul“ (pruunikas koloriidis 90 puittahvlist installatsioon, mis lisaks kaduviku sümboolsele esitamisele on viide Eesti maavaradele) praktilist rakendust kas või ERMi fuajeede ja – konverentsihallide tühjavõitu betoonseintel.

Mastaabitunnetuse ja vaatepunktide sarnasus on silmanähtav, ilmselgelt on Eestis seni loodud kunsti mõõtkava liiga väike dialoogiks ERMi muljetavaldavalt minimalistliku arhitektuuriga. Kunstihoone suurde saali jäi suurelt mõeldud, maitsekalt timmitud väljapanek aga õõnsalt kõmisema.

Kaido Ole kui ruumikujundaja lõplikkus on iseenesest absoluudilähedane, raske oleks maale nende praegustelt kohtadelt kas või kümne sentimeetri võrra nihutada. See tekitab mõneti kõheda tunde – vaataja liiguks otsekui „Trumani Show“ sarnases, maalide kui rekvisiitidega varustatud

lõbustuspargis. Kui Eestis maalikunstiga tegelejatest üldse keegi on saanud pihta postinternetile maalis, on see mõistagi Ole. Tema programmiline lahtiütlemine n-ö vabast pintslitööst, plastilisest modelleerimisest, „realismipõhisest“ ja „porisest“ värvist tuli – tema esimest, disaineriharidust arvesse võttes – muidugi lihtsalt. Kui rääkida maailma uues

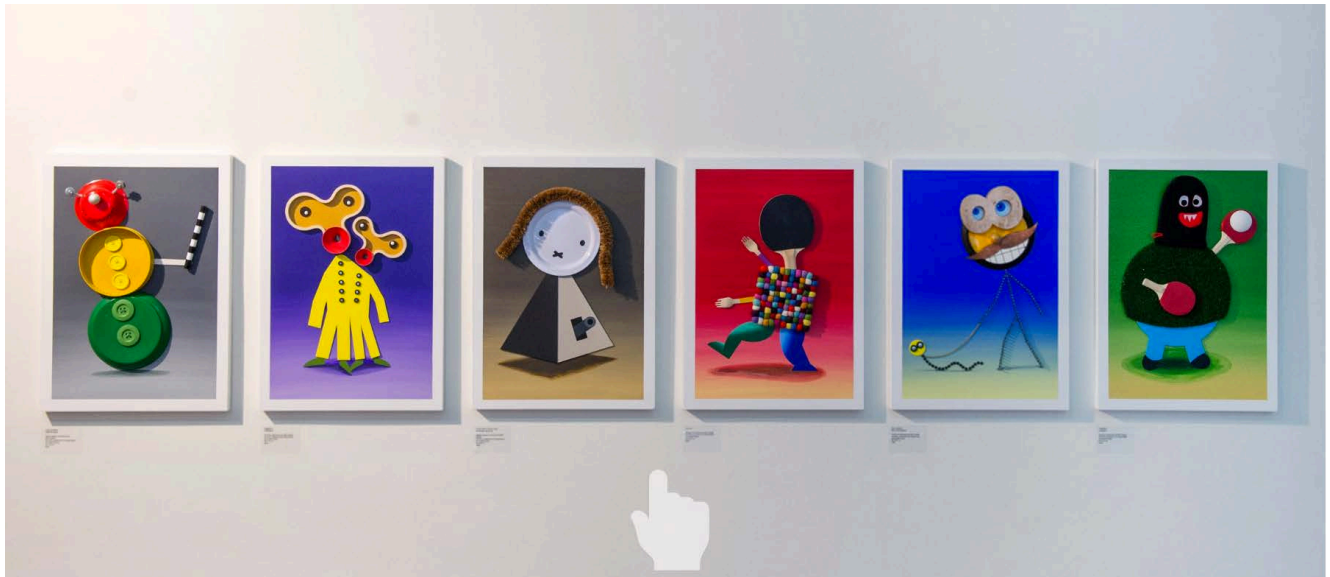
Vaataja liiguks Kaido Ole näitusel otsekui „Trumani Show“ sarnases, maalide kui rekvisiitidega varustatud lõbustuspargis.

maalikunstis toimuvast, siis sünkroonsus on arvestatav, aga ka arvestuslikkus. Isegi **Fiona Rae**, üks minu kunagisi lemmikuid Briti uuest lainest, on oma plastmassabstraktsioonidesse viimastel aastatel toonud täiesti seosetute pandakarude ja pokemonide kujutised, koos

hieroglüüfidega jms. See ei lase meil unustada Hiina RV

rohkem kui 40protsendilist osalust maailma kunstituru käibes. Globaliseerumine kujutavas kunstis on aga mitmesuunalise liiklusega magistraal. Hollywoodi suurstuudiotite animafilmid arvestavad Aasia turu maitseotsustustega. Teisalt on needsamad digitaalselt valmistatud, tõeliselt multikultuursete kollektiivide poolt toodetud joonisfilmid ja arvutimängud üles kasvatanud lapsemeelse, visalt täiskasvanuks saamast keelduva põlvkonna, kelle esteetilised standardid ja tegelikkuse kogemused erinevad pööraselt meie maapoiste omast. Kuidas maalivad noored kunstnikud Barcelonas, Pariisis ja Londonis (ja Tallinnas) – seda otsustavad ülekantud tähenduses juba peatselt investoritest kolleksionäärid Shanghais või Mumbais, kui karikeerida kiirelt muutuva maailma jõujooni.

ON HUVITAV JÄLGIDA MAALIKUNSTI riskikäitumist kõikvõimalike uute meediate ajastul. Tõenäoliselt ei julge kunstimaailmas enam keegi hõlmavalt defineerida, mis on maalikunst ja mis pole. Ilmselgelt määratleb suur osa visuaalsest kunstist ennast võrgus olemise kaudu – ajastul, kus internet pole mingiuudis, vaid võimalus pidevalt ja kõikjal informatsiooni jagada. Ole maalides kasutatavate kujundite graafilisus ja teravaservalisus, samas puudutamist sisendav 3D materiaalsus viib mõttele, otsekui oleks tegu mingite prototüüpide tekitamisega. Äkki ongi kunagi tulevikus eesmärgiks posterid-postkaardid-kotid-kleepsud? Teatud sarnasus **TakashiMurakami** totaalse brändiloomega on olemas. Kui suur osa Eesti maalikunstnikke väljendavad ennast üldkultuurilist ja hariduslikku tausta arvestades pigem isiklikest tundmustest ja tõekspidamistest lähtuvalt, siis globaalses kunstimaailmas tegijaks pürgija seda endale lubada ei saa.

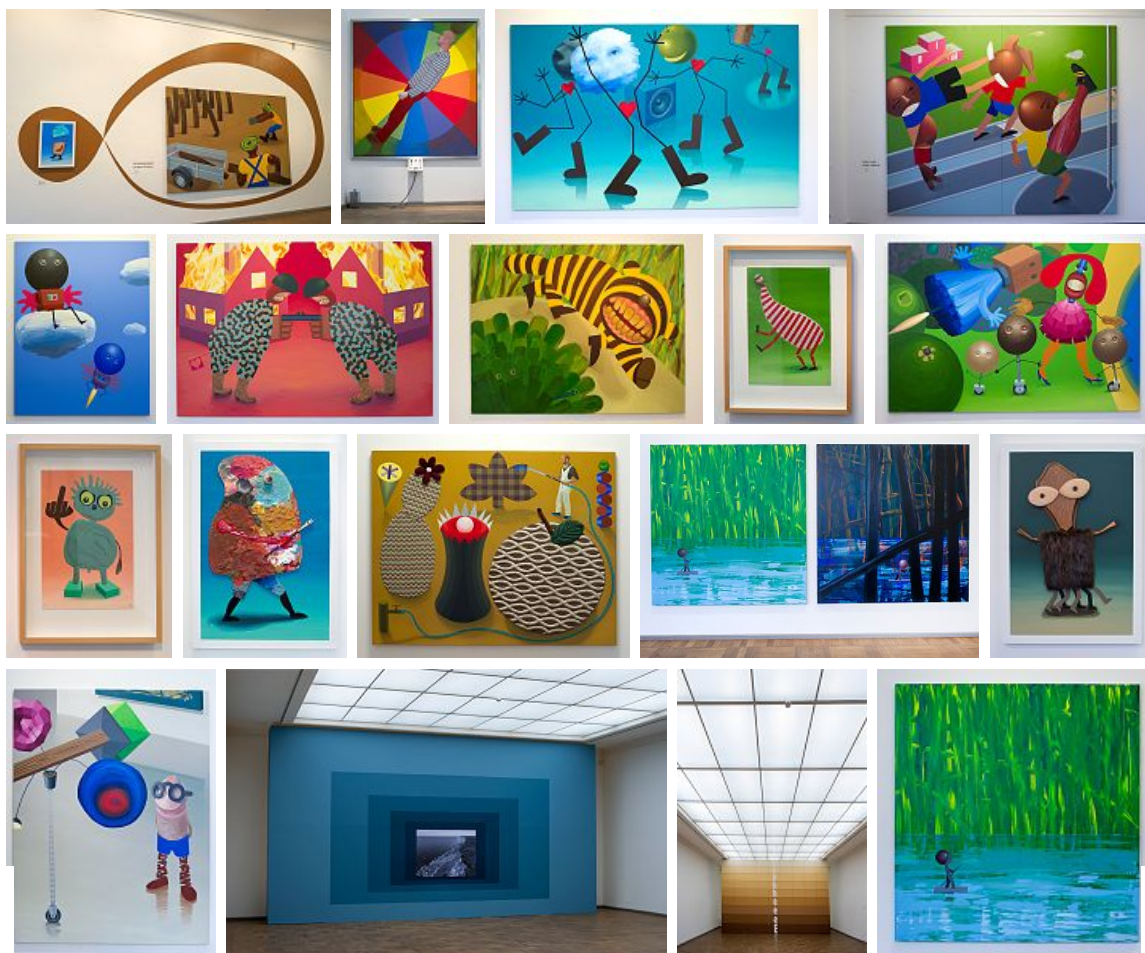

Mõnikord kõhkleb ka Ole, s.t mõlgutab teemal, *mis oleks, kui...* (“Avastamas abstraktse ekspressionismi džungleid” ja “Lootusetult eksinud abstraktse ekspressionismi džunglitesse”, mõlemad 2015), kuid isegi kui kollaksrohelistel ja mustjaspunastel kõrkjamaalingud on ootamatult ilmekad (vähemalt sama veenvad kui Paul Allik või Ado Lill teatud perioodidel), robustselt elegantsete spaatlitõmmetega maalitud veepind virtuoosne (nipilaenudega Ivar Kaasikult ja Gerhard Richterilt), on mõlemasse töösse seiklema asetatud mehike tuntavalt hädas. Samas toetab „ekspressiivsuse puhang“ neil kahel maalil näituse geomeetrilis-stiliseeritudkollaažlikku peajoont.

Näituse eri etappide projekteerimine eeldab tiimitööd, -kahtlen, kas disainifriigist Ole näituse kujundamisel/kureerimisel ennast eksitada lasi, lõpuni usun vaid **MaireForseli** tekstiilide autorsust. „Minu GMO aed“ oma bütsantsimaitse, versacelikult küllusliku

tekstiiliassamblažiga ja „Valikute trummel“, kus autoportreeline Ole ennast Jean-Paul Gaultier' *outifit*'is kohe näituse avaakordina tutvustab, toovad mängu Ole kui hiilgava stilisti. Nüüd saab ka selgemaks, miks ähmane-maaliline atmosfäärilisus pole Kaido Olele kunagi sobinud, postinterneti-perioodi kunsti kõikelubav eklektilisus ja süvenemine mis iganes veidralt positsioonilt on tal aga võimaldanud piltlikult öeldes vikatiga lõigata Tallinna Kunstihoone suur saal paljaks. Kohas, kus iga teine Eesti (maali)kunstnik sooviks isikunäitust teha ja kus vaid valitud saavad, jätab Ole suure saali mõlemad pikad külgseinad lihtsalt vabaks!

Galerii

Ole nüüdseks Eestis saavutatud positsioon meenutab mõneti õukonnakunstniku oma (presidendid avamisel, paraadportreede tellimused jne), oma korrektsuses ja sihikindluses kannatab ta välja võrdluse kadunud **Olev Subbiga** – mh ka veendumuses oma loomingu väärtuslikkuses ja vajalikkuses. Oma katkematu seletamistarviduse ja -valmidusega, konflikte vältides võidab Ole aina uusi pooldajaid. Kuna pildid reisivad läänest itta ja põhjast lõunasse, on konverteeritavus esmatähtis – kas aga tänapäeva ülepolitiseeritud maailmas on ilma kindla autoripositsioonita võimalik midagi olulist öelda? Vaid globaalne meelelahutus ongi see platvorm, kuhu heal juhul annab ka mingi tarkuseiva sisse peita – pehme relv tarbimisühiskonnaga hiljuti liitunud sootsiumite haldamiseks.

Lõpetuseks: Kaido Ole on nüüdseks üheksast riigipalgale võetud kunstnikust ainuke, kel erialaks maalikunst, ta on ka ainuke, kel sedavõrd võimas isikunäitus kunstnikupalgal olles ette näidata.